08/530

ŠALTINIS

Krynica

Biełaruskaja Narodnaja Hazeta

Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

VILNIA, 5.I.1940 h.
№ 1 (709).
Hod vydańnia XXII.
Cana 10 ct.

Padpiska na hod — 5 litaŭ, na paŭhoda — 3 lity.
Zahranicu — ŭdvaja daražej.
Abviestki: za 1 mm u tekście 40 ct., za tekstam 30 ct.

Adresas red.-adm.: Vilnius, Zavalinê g-vê 1—2,
tel 28-32
Adres red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.
Redakcyja i administracyja adčyniena 10—14 hadz.
Redaktar pryjmaje 9—10 hadz.

Зорка Валхвоў

„Слава в вышніх Богу і на землі мір“.
(*Лук. 2.14*).

Так запяялі Ангелы ў час Ражства Хрыстовага. Васьпелі яны дабравесьціе міра і адыйшлі на неба. А благовесьціе міра? Што сталася з ім? Можа і яно адыйшло разам з Ангеламі на неба, як не магчымае на зямлі пажаданьне, або можа толькі празвучэла над зямлёй, разлілося ў паветры, як людзкое слова? Не, гэта дабравесьціе не магло згубіцца. Яно збылося і заўсяды збываецца там, дзе мае праслаўляць Бога.

Ужо блізу 2 тысячы гадоў мінае з таго дня, як раздаліся гэтыя словы над зямлёй. Спала тады ўся Палестына, спаў Іерусалім, спалі авечкі ў полі, драмалі пастухі і толькі зоркі нябесныя ня спалі, трымаючы быццам стражу над усёй краінай. І вось у гэту ноч Ангелы абвясьцілі міру вялікую радасьць: «Яко родіся вам днесь Спас, іже есть Христос Господь» (Лук. 2.10). Радзіўся той, каторы сакрушыў галаву змія эдэмскага, каторы прынёс самога сябе ў ахвяру за грахі нашы, радзіўся не чалавек і не ангел, але сам Гасподзь і Уладыка Ангелаў і чалавекаў.

І разам з гэтаю вялікаю радасьцю на зямлі, на небе таксама паўстала не штодзеннае зьявішча. На небе загарэлася Віфліемская зорка. Загарэўся прароцкі разсьвет вялікага дня бажэственнай славы, сьвет, які вядзе за сабою ўсіх, каб пакланіцца Хрысту-Дзіцяці. І споўніліся словы прарока: «Сьвяціся Іерусалім! Прыйшоў сьвет Твой і слава Еговы ўзыйшла над табой. Цьма пакрые зямлю і мрак народы, але над табою залунае Госпад»...

І як тады, калі радзіўся Хрыстос, цьма пакрыла Палестыну, бо ўрад прыказаў выбіць усіх дзяцей мужчынскага полу да трох гадоў, так і цяпер цьма вайны пакрыла блізу ўсю Эўропу. Усё часьцей устае язык на язык і царства на царства. Міжнародныя саюзы дрыжаць, а мірныя дагаворы што раз менш забесьпячаюць супакой. Сямейнае і асабістае жыцьцё таксама не гарыць ціхім, роўным радуючым душу і грэючым сэрца сьветам.

І прыпамінаюцца словы цара і прарока Давіда: «Несть міра в костех моіх от ліца грех моіх». (Пс. 37.4). Людзі шукаюць міра сваім уласным розумам, задаваляючы людзкія вымаганьні, а гэтым толькі кожнага раздражаючы. А што можна сказаць аб тых радасьцях і ўцехах, якімі хочуць людзі задавольніць свае сэрцы? Як мала сярод іх чыстых радасьцяў,—радасьцяў, якія далі-б праўдзівы мір душы. І вось у такі час ізноў можам запытаць: Мір, мір і дзе ёсьць мір (Іер. 6.14). Але трэба памятаць словы Хрыста, каторы заўсёды гаварыў: «Мір вам. Мір мой даю вам, мір мой пакідаю вам». І ў сучасны цяжкі мамэнт, калі на сьвеце льецца кроў, калі людзі стараюцца запэўніць мір на зямлі, мір які каштуе мільёны ахвяраў, трэба памятаць, што Хрыстос заўсёды вучыў не аб гэтым міры, але аб міры вышэйшым, лепшым, дасканальшым. Мір гэты прывядзе нас да Хрыста, як Віфліемская Зорка прывяла людзей Усходу ў Іерусалім. Хрыстос радзіўся для нас. Любоў да роду людзкога прывяла Яго з неба на зямлю, з любові гэтай прыняў Ён на сябе людзкую злосьць і мучэньне, любоў узьвяла Яго на крыж. І ці-ж ёсьць што-небудзь, чаго адказаў-бы нам Хрыстос? Гэта ўсё моцная, неразрушымая будова нашай надзеі. Вось дзе невысыхальная крыніца нашай вечнай радасьці: «Яко з намі Бог».

С. Б.

Беларускае дзіця — ў беларускую школу!

Беларуская пачаткавая школа і Беларуская дзяржаўная прогімназія ў Вільні месьціцца пры Дамініканскай вул. 3-5 (у панадворку).

Pačaŭsia Novy Hod

U hetym numary „Krynicy“ čytačy našy na pieršym miescy spatykajuć śviatočny kaladny artykuł. Nie adzin, hlanuŭšy na jaho, ździvicca i zapytaje siabie: što heta znača? Ci nie nanava Biełarusy śviatkujuć Kalady? Ale čytač zaraz-ža schamianiecca i ŭspomnić, što Biełarusy jość i kataliki i pravasłaŭnyja, što Kalady katalickija ŭžo adśviatkavali, a ciapier nadychodziać Kalady pravasłaŭnyja. Tak, u subotu pa staromu stylu pravasłaŭnaja kućcia, a ŭ niadzielu i paniadziełak —pravasłaŭnyja Kalady.

Voś-ža, adśviatkavaŭšy i pravasłaŭnyja Kalady, my vyjdziem z śviatočnaha času i pačniom Novy Hod. Z hetaj nahody, choć užo na novahodnija temy pisali my krychu ŭ papiarednim numary „Krynicy“, chaciełasia-b jašče tut vykazać niekalki ŭvah.

Jašče mnohija varožyja siły starajucca raźbivać adzinstva Biełaruskaha narodu, ahitujučy Biełarusaŭ pravasłaŭnych trymacca rasiejščyny, a katalikoŭ — polščyny. U hetym novym hodzie, u hetych novych palityčnych abstavinach, Biełarusy, adkidajučy ad siabie ŭsie hetyja varožyja našepty, jak pravasłaŭnyja, tak i kataliki, pavinny zhurtavacca kala svajej adzinaj u Litvie arhanizacyi „Biełaruskaha Centru“ i družna i arhanizavana pracavać prad usim dla spravy kulturnaha postupu svajho narodu. Spadziajomsia, što ŭ hetym novym hodzie prynamsi ŭ Vilni pravasłaŭnyja Biełarusy zdabuduć sabie carkvu, dzie propaviedź budzie havarycca pa-biełarusku.

Kataliki biełarusy majuć svaje nabaženstvy, ale i jany nia majuć svajho asobnaha kaścioła, dzie mahli-b svabodna malicca i raźvivać svajo relihijnaje žyćcio. Biełaruski Centr u Litvie pavinien natužyć usie siły, kab i ŭ hetaj halinie biełaruskaha katalickaha žyćcia pasunucca ŭpierad

Novy Hod pavinien być hodam ahulna - biełaruskaj konsolidacyi i tvorčaj pracy. Pavinna być praviedziena statystyka biełaruskaha studenctva, biełaruskaha vučycielstva i ahułam biełaruskaj intelihiencyi. Biaz hetkich statystyčnych dadzienych nia moža pravilna raźvivacca nijakaja tvorčaja kulturnaja praca. Treba takža padumać ahułam ab statystycy Biełarusaŭ u Litvie.

Hałoŭnym-ža zadańniem na kulturnaj nivie pavinna być u hetym Novym hodzie sprava biełaruskaj škoły. Na hety front pavinny stać Biełarusy, jak adzin čałaviek. Nia mienšuju tak-ža treba źviarnuć uvahu i na adzinuju ŭ Litvie biełaruskuju hazetu „Krynica“. Praŭda, mnohija adhuknulisia na naš zaklik supracoŭnictva, mnohija ŭžo pišuć u našu hazetu, ale jšče nia ŭsie. Čakajem i ich.

Słovam, my Biełarusy ŭ Litvie vystupajem na arenu Novaha Hodu, jak adzinaja siamja, śviedamaja svajej ciažkoj pracy i svaich zadańniaŭ. *V. Vyškovič*

Novahodnija pažadańni

Z pryčyny Novaha Hodu Prezydent Respubliki A. Smetona, Premjer Uradu A. Merkys, Delehat Uradu ŭ Vilni K. Bizaŭskas, kamandzier Vilenskaj čaści vojska hien. Vitkaŭskas skazali prahramnyja pramovy. Z źmiestam hetych pramovaŭ my tut koratka paznajomimsia.

Pramova Prezydenta Litoŭskaje Respubliki śkiravana da armii i Sajuzu Stralcoŭ. Skazana ŭ joj, što minuły hod 1939 byŭ niespakojny. Vajna vybuchła ŭ biespasiarednim susiedztvie z Litvoj. Uvieś kraj pieražyŭ šmat sumu z pryčyny straty Kłajpedy, ale dačakaŭsia i radaści paśla zdabyćcia Vilni z vakolicami. Vajna tryvaje. Armija i Sajuz Stralcoŭ pavinny ścierahčy hranic kraju i biaśpiečnaści ŭ im.

Premjer uradu Merkys u pramovie svajej vitaŭ Lićvinoŭ na ŭsim Śviecie. Uspomniŭšy dalej ab stracie Kłajdedy i zdabyćci Vilni, pramoŭca zaznačyŭ žadańnie miru i supracoŭnictva ŭsich hramadzian kraju. Vajna ŭ susiednich krajoch adbivajecca i na žyćci ŭnutranym: adnych tavaraŭ zusim nie chapaje, a na inšyja padyjmajucca ceny. Nadzieja narodu ŭ padrastajučym pakaleńni. Asobnuju ŭvahu dalej źviarnuŭ Premjer na rolu vučycialoŭ, ziemlarobaŭ, armii, pramysłoŭcaŭ, rabotnikaŭ. Zakončyŭ-ža svaju pramovu Premjer pryvitańniem „usich, chto štodzień sumlenna

126022
32928
Lietuvos TSR Centr. Biblioteka Mokslų Akademija

i spraviadliva vykonyvaje svaje abaviazki."

Z asobnym supolnym prykazam da vojska i stralcoŭ (Šaŭlisoŭ) vystupili tak-ža Ministr Krajovaj Abarony hien. bryhady Musteikis i Hałoŭny Kamandzier Vojska hien. bryh. S. Raštikis.

U Vilni pradstaŭniki ŭłady razam z pradstaŭnikami hramadzianstva spatykali Novy Hod na sabrańni ŭ pamieškańni klubu Romuvė, hdzie z pramovami vystupali Delehat Uradu ministr K. Bizauskas i Kamandzier Vilenskaj hrupy vojska hien. V. Vitkauskas.

Ministar Bizauskas padčyrknuŭ fakt spatykańnia Novaha Hodu ŭ stalicy Vilni, jakaja dahetul była tolki čakańniem, žadańniem, nadziejaj. Najradaśniejšym zdareńniem 1939 h. było zdabyćcio Vilni, jakoje uskładaje na nas i vialikuju adkaznaść. Pažadańniem ad Novaha Hodu jość, kab i jon uściaroh nas ad vajny i zachavaŭ pry miry.

Kamandzier hien. V. Vitkaŭskas naŭpierad paviedamiŭ prysutnych ab telehramie, jakuju atrymaŭ na svajo imia dla vojska i ŭsich Vilencaŭ ad Hałoŭnaha Kamandziera hien. Raštikisa. U pažadańniach Novahodnich hien. V. V-kas padčyrknuŭ volu narodu być viečna volnym i ŭ łučnaści z stalicaj Vilniaj.

Na hetym spatkańni Novaha Hodu ŭ Vilni byli pradstaŭniki zapryjaźnienych susiednich dziaržaŭ, a tak-ža pradstaŭniki miascovaha hramadzianstva biełaruskaha i žydoŭskaha. Ad Biełarusaŭ byli: ks. dyrektar Ad. Stankievič, Dr. B. Hrabinski, Adv. M. Škialonak, Mgr. J. Šutovič i Inž. Ad. Klimovič.

K.

Pramova Ks. Ad. Stankieviča na źjeździe litoŭskich mužoŭ katalikoŭ

31.XII.1939 u zali Litoŭskaj Himnazii im. Vitaŭta Vialikaha ŭ Vilni

Pavažanyja litoŭskija mužy kataliki!

Chaču vas pryvitać ad Katalikoŭ Biełarusaŭ. Viedama, było-b vam pryjamniej, kali-b ja vas vitaŭ palitoŭsku. Adnak pryvitaju vas pabiełarusku. Zrablu tak dziela taho, što nia mohučy akuratna havaryć palitoŭsku, ja nie chaču psavać pryhožaj litoŭskaj movy, a tak-ža i dziela taho, što chaču tut trymacca pryncypu šv. Pisańnia: „laudate Dominum omnes gentes" — chvalicie Hospada ŭsie narody, usie jazyki. (*Adbetul pramoŭca pačynaje havaryć pabiełarusku*).

Chryścijanstva, na asnovach jakoha vy pravodzicie svaju pracu, aprača svaich vartaściaŭ nadpryrodnych, maje tak-ža vialikija vartaści i dačasnyja, hramadzkija. Jano prad usim viečnaje i paŭsiudnaje, jano nad čas i nad prastor.

A dziela hetaha spraviadliva ab chryścijanstvie havorycca: „Stat crux, dum volvitur orbis"— staić kryž, kali pavaročvajecca ziamla, staić niepieramožna kryž, kali ŭsio žyćcio na śviecie katłujecca i ŭ nienaviści, kryvavaj baraćbie, jak u vary varycca. Užo z hetaha charaktaru chryścijanstva, z charaktaru jaho viečnaści i paŭsiudnaści, vynikaje toje, što jano źjaŭlajecca adzinym na śviecie dziejnikam, kali ludziej, hramadzianstvy i narody sapraŭdy zbližaje miž saboj i łuča ŭ adnu brackuju siamju.

Ale nia hledziačy na toje, što chryścijanstva viečnaje i paŭsiudnaje, što jano isnuje nad časam i nad prastoram, jano adnačasna isnuje ŭsiudy i abyjmaje ŭsie spravy žyćcia čałavieka. Najlepš heta nam tłumača chryścijanskaja tajnica ŭciałeśnieńnia Syna Božaha. Boh, stanoviačysia čałaviekam, spałučajučysia z naturaj čałavieka, aśviaciŭ, abohatvaryŭ jaje z usimi jaje dobrymi imknieńniami—asabistymi, hramadzkimi, nacyjanalnymi. Službieńnie hetym dobrym, vysokim ideałam i ich realizavańnie, — heta ŭ niekatorym značeńni dalejšaje realizavańnie idei Boha-Čałavieka.

Z hetaj idei, z idei Boha-Čałavieka vyvodzie svoj rod i sprava raźviéćcia, adradžeńnia i vyzvaleńnia kožnaha narodu. Viedama nam tut usim, jak mnoha ŭdziačny litoŭski narod chryścijanstvu, Katalickamu Kaściołu, z jakoha ščodra čerpaŭ siły i čerpaje dalej, praz kryžovuju darohu idučy da voli i niezaležnaści.

Ale nie pieraličyć tut nam usich tych uściaž śviežych i niavyčerpalnych dabradziejstvaŭ, jakimi čałavieka daryć chryścijanstva. Dy j sami vy ab hetym śviedčycie, kali voś i svaju pracu, jak katalickija mužy, hałovy siemjaŭ, apirajecie na chryścijanstvie. (*Dalej pramoŭca havora ŭznoŭ palitoŭsku*).

I dziela hetaha ŭ kancu svajo pryvitańnie, žadajučy Vam pamysnaści ŭ pracy i viernaści chryścijanskim ideałam.

Niachaj žyvuć litoŭskija mužy kataliki, niachaj žyvie brackaje sužyćcio biełaruskaha i litoŭskaha narodu pad ściaham našaha Zbaŭcy!...

Pišučy adresy, padavajcie asabliva vyrazna nazovy Pošty, vioski i samo proźvišča!

Biełaruskaja chronika

Z žyćcia „Biełaruskaha Centru ŭ Litvie". 29.XII.39 z Kaŭnasa ŭ Vilniu byli prybyŭšy hramadzianie B. Barysevič i A. Matač, siabry ŭradu „Biełaruskaha Centru ŭ Litvie", dziela abhavorańnia pracy „Centru". Adbyłosia pasiedžańnie, na jakim abhavorany cełу rad arhanizacyjnych i kulturna praśvietnych zadańniaŭ „Centru".

Biełaruskaja hrupa ŭ Kamitecie Pomačy Litoŭskaha Čyrvonaha Kryža ŭ Vilni. Na dzień 31.XII.1939 h. Biełaruskaja hrupa ŭ Kamitecie Pomačy Lit. Čyrvonaha Kryža mieła zarejestravanuju biełaruskuju 171 siamju z 493 asobami. Z hetaje ahulnaje ličby asobaŭ darosłych było 280 čał., dziaciej da 4 hadoŭ — 47, da 10 h. — 67, da 14 h. — 54, da 20 h. — 45. Usie hetyja ludzi stracili sposaby pražyćcia z roznych pryčyn. I tak: zvolnienych z pracy ŭładami było 64, karmicieli siemjaŭ prapali na vajnie — 3, byli internavanyja abo ŭviaźnienyja — 6, strymana emeryturaŭ — 8, z inšych pryčyn — 90. Z zarejestravanych patrabujuć pomačy charčami 493 asoby, vopratkaj — 493, pamieškańniem — 55 siemjaŭ, uspamohi hrašmi—174 asoby, uspamohi školnaj — 43. — Dalšaja rejestracyja pravodzicca ŭ tymčasovym pamieškańni Biełaruskaha Centru pry Zavalnaj vul. 1 — 2 štodzień ad hadz. 10 da 14. Kiraŭnikom hrupy źjaŭlajecca śviašč. A. Koŭš, a sekratarom hram. Ul. Kazłoŭščyk.

Vyjezd u Savieckuju Biełaruś. U druhoj pałavinie m-ca śniežnia 1939 h., paśla rejestracyi ŭ Saviecкaj Kamisii, vyjechała ŭ Savieckuju Biełaruś šmat Biełarusaŭ. Miž inšym pakinuła Vilniu i viedamaja biełaruskaja paetka Natalla Arsieńnieva.

Uład-Inicki 6)

Aryšty, Biareza j vola

(Uspaminy aryštanta)

Hibieńnie

„Miesca adasabnieńnia ŭ Biarezie Kartuskaj" zajmała ŭvieś abšar kolišnich kavaleryjskich kazarmaŭ. Jon byŭ vialiki i navokał abviedzieny ščylnaju daščataju aharodkaju, pa viersie katoraj byŭ kałučy drot, naciahnuty hetak, jak na aharožach miestavych harodnikaŭ ci sadavodaŭ. U paŭnočnaj čaści hetaha abšaru stajali dva vialikija trochpavierchavyja budynki — adzin uzdoŭž Kobrynskaj šašy, a druhi — da pieršaha ŭpopierak. Vokny ŭ hetaha druhoha budynku byli z kratami, u im była kuchnia i praduktavyja składy. Voddal i z bakoŭ stajali mienšyja budynki — špital i budynki haspadarčyja. Pamiž usich hetych budynkaŭ byŭ plac muštraŭ, abviedzieny kałučym drotam tak husta i zaviła, jak dracianoje zahradžeńnie pierad akopami. Plac mieŭ tolki adzin uvachod, husta aplecieny drotam zboku i źvierchu. U siaredzinie vysokimi płatami z kałučaha drotu jon byŭ raździeleny na čatyry kvartały. Na ich byli škiravany dva kulamioty — stajali jany na adumysłovych vyškach, dzie biazvychadna vartavała palicyja. Rešta abšaru zajmaŭ aharod, u paŭdzionnaj čaści katoraha vidnielisia niejkija nievialikija budynki i budavalisia novyja. Aprača taho, na harodzie, bližej da placu, było niekalki ziamlanak-barakaŭ.

Našaja Vilenskaja hrupa, z dałučanaj hrupaj Kieleckaj, pamiaščałasia ŭ budynku biaz krataŭ, što la šašy i zajmała pakoj № 14.

Pakoj hety mieŭ metraŭ 10 daŭžyni, metraŭ 7 šyryni i metraŭ 5 vyšyni. Šcieny byli čystyja, vybielenyja i mieli 3 vakny, z katorych bačyŭsia ŭvieś plac. Praz usiu vialičyniu pakoju, adstupiŭšy mo' pa metru ad ścienaŭ, stajali dvuchbočnyja i dvuchpavierchavyja nary, z hołych doščak. Usich nas u hetym pakoi pamiaščałasia 140 čałaviek, pry čym treciaja častka spała pad narami, na padłozie. Nanač prynosiŭsia „kibiel" i ŭ pakoi čułasia ciažkoje pavietra i zaducha, kudy horšaja ad zaduchi ŭ 12-j celi „Centralki".

Budzili nas a hadz 6 i zaraz-ža biahom vyhaniali na plac, za zaharadki kvartałaŭ, adkul tak-ža biahom pryhaniali a h. 4-aj. Na placu my stanavilisia ŭ dvušerahi, z kožnaje zali paasobku, i, nia hledziačy na nadvorje, stajali až da 4-j hadz. viečara. Tutaka z nami prachodzilisia vajskovyja muštry, katoryja vioŭ instruktar hrupy — taki samy internavany, ale byŭšy ŭ vojsku. Instruktaram Vilenskaj hrupy byŭ dentyst Neufeld, Niemiec, katory la siabie i trymaŭ Niemcaŭ-pamocnikaŭ. Muštry našyjaskładalisia z himnastyki, pavarotaŭ i navuki chodu i biehu. Aprača hetaha jašče vučyli „meldavacca" roznym staršym i ŭ roznych mahčymych vypadkach. Niepavarotlivych, niepapraŭnych abo adstałych instruktar padvučvaŭ bićciom abo biehanı pad kamandu: „Padaj—ustań!" Inšy raz ich biŭ palicyjant humovaju pałkaju, kali rabiŭ pavierku, jak idzie zahadanaja muštra.

Na adnym kvartale placu vialisia karnyja muštry. Jany składalisia z chodu na karačkach (žabka), abo z kačynaha chodu (žabka z padniatymi rukami), padańnia i paŭstavańnia celaju hrupaju dy poŭzańnia, na manier, jak poŭzajuć vužy. Karnyja muštry vialisia choć tym-ža instruktaram, ale ŭ prysutnaści palicyjanta, katory sam naziraŭ za ich chodam i ŭdarami pałki papraŭlaŭ usiakija pachiby. Karnyja muštry našaja hrupa taksama mieła.

Viestki z Savieckaj Biełarusi

Pierabudova Mienska

8 śnieżnia ŭ Miensku adbyŭsia ahulny schod partyjnaha, profchaŭrusnaha i hramadzkaha aktyvu, a taksama dziejačoŭ budaŭničych i prajektavych arhanizacyj. Abhavaryvaŭsia plan budaŭnictva ŭ Miensku na 1940 hod. U naradach pryjmaŭ udzieł i hieneralny sekratar biełaruskaje kompartyi Panamarenka.

Infarmacyjny dakład ab planie rabiŭ staršynia Mienskaha miestavaha savietu Herčykaŭ. Zaprajektavana na praciahu 5 hod pierałudavać Savieckuju (byłuju Zacharaŭskuju) vulicu ŭ centralnuju mahistral horadu, źviazaŭšy jaje z aŭtostradaju Maskva-Miensk. Usie maleńkija budynki buduć źniaty i na ich miescy majuć być pabudavany 4—5 paviarchavyja vialikija budynki z modernizavanymi kvaterami, jakich ciapier u Miensku adčuvajecca niastača; horad nadzvyčajna šparka raście. U 1940 h. namiečana pabudavańnie novaha budynku dla dramatyčnaha teatru, teatru maładoha hledača, stadyjonu, cyrku i radu novych škoł i dziciačych ustanoŭ. Prajektujecca štučnaje voziera i novyja parki.

Vystupiŭšyja ŭ sprečkach zaznačali, što horsaviet da hetaha času zamała rupiŭsia ab upryhožańni horadu i ab roznych dobraŭstrojstvach. Panamarenka padčyrknuŭ, što Biełaruś ciapier pavialičyłasia ŭ dva razy, źjaŭlajecca respublikaju z 11.000.000 žycharstva, i tamu značna vyrastajuć i zapatrabavańni ŭ stalicy respubliki. Da hetaha času nichto pierabudovaj Mienska asabliva nia cikaviŭsia. Nastupny hod pavinien być pierałomnym hodam u hetym sensie. Na pierabudovu Mienska namiečana asyhnavać 60—65 miljonaŭ rubloŭ. Kab naležnym čynam vydatkavać hetyja ahramadnyja hrošy, treba vyjavić siabie dobrymi haspadarami i apracavać naležny plan. Za padrychtoŭku da nastupnaha budaŭničaha sezonu treba ŭziacca zaraz-ža.

Balnicy i ambulatoryi ŭ Zachodniaj Biełarusi

Za dva z pałavinaj miesiacy ŭ Biełastoččynie adčynieny 21 balnica, 61 ambulatoryja, 9 paliklinik, 4 felčerska-akušerskija i 3 akušerskija punkty, adzin dziciačy i dva žanockija punkty apieki (konsultacyi). Arhanizavany try stancyi chutkaje dapamohi. Na pradpryjemstvach adkryta 8 medyčnych punktaŭ. 150 biezrabotnych dachtaroŭ atrymali pasady.

Biełastocki akružny addzieł achovy zdaroŭja raspracavaŭ plan dalejšaha pašyreńnia pracaachoŭčaje sieci. U 1940 hodzie namiečana adkryć 29 novych balnicaŭ na 1.742 łožki, 48 ambulatoryj, dziciačyja i ža-

Pavažanym Čytačom probnych numaroŭ „Krynicy“

Usich, chto dahetul atrymoŭvaŭ „Krynicu“ i za jaje nie zapłaciŭ, prosim jak najchutčej prysłać naležnuju nam padpisnuju apłatu. Datyča heta ŭsich, a pierad usim čytačoŭ zahraničnych, da katorych sama pierasyłka vielmi doraha kaštuje. U praciŭnym vypadku pačniem strymlivać vysyłku hazety.

Administracyja „Krynicy“

VALSTYBĖS DRAUDIMO ĮSTAIGA

(DZIARŽAŬNAJE BIURO STRACHOŬKI)

(Kaunas, Mickevičiaus g. 5, telef. 24353 i 24354)
(Vilnius, Gedimino (Mickevičiaus) g. 37, telef. 108)

STRACHUJE NA VYHADNYCH VARUNKACH:

NA ŽYĆCIO,

h. zn. na vypadak śmierci abo na pražyćcio, zapeŭniajučy: udavie kapitał abo rentu, dzieciam stypendyju, dočkam pasah, samomu zastrachavanamu: utrymańnie na staraść

POLISA ŽYĆCIOVAJA —

praŭdzivaje apiryšča dla siamji

AD AHNIA —

budynki, fabryki, tavary i inšuju ruchomuju majemaść

AD PAMORU —

žyvy inventar.

ZASTRACHAVANY BIARE ŬČAŚCIE Ŭ PADZIELE ZYSKU.

Ab varunkach strachoŭki možna daviedacca ŭ miascovych ahientaŭ va ŭsich haradoch, miastečkach i hminach.

Palaki i ŭ Francyi bjuć žydoŭ

Karespandent anhlickaje hazety „News Chronicle“ paviedamlaje z Paryža, što polskija achvicery padbuchtoryli žaŭnieraŭ Polskaha Lehionu, jaki ciapier farmujecca ŭ Francyi, kab vydalić z Lehijonu ŭsich žydoŭ, polskich paddanych, jakija byli francuzami zmabilizavany i pasłany ŭ hety lehion. Pry hetym adbylisia vialikija nieparadki, dla źlikvidavańnia katorych u kazarmy lehionu była vyklikana francuzkaja žandarmeryja. 50 lehionistaŭ-žydoŭ byli mocna źbity polskimi achvicerami i žaŭnierami. Ranienyja umieščany ŭ łazaret, skul buduć nakiravany ŭ francuskija vajskovyja častki.

Zdareńnie hetaje vyrazna havoryć ab tym, što navat vialikija niaŭdačy i niaščaści, jakija zvalilisia na polski narod, nia zdoleli pieravychavać polskich panoŭ i padpankaŭ.

Padobnyja viestki dachodziać i z Łatvii: tamaka, u kancentracyjnych abozach, byli zdareńni, što polskija achvicery bili ŭ tvar svaich žaŭnieraŭ — „dzienščykoŭ.“ Ale łatyskija ŭłady hetuju haniebnuju źjavu chutka spynili.

nockija konsultacyi, jaśli i damy hrudnoha dziciaci. U pavietavych centrach buduć zakładzieny sanitarnyja stancyi.

Niedarahi, ale dobry tavar atrymajem tolki ŭ kramach „MAISTAS‘a“ jakich jość siahońnia 21:

Krama № 1, Mickieviča 30, telef. 71	Krama № 11, Vilenskaja 22, tel. 1176
„ „ 2, Vialikaja 2, „ 1473	„ № 12, Gedymina 24, „ 1107
„ „ 3, Daminikanskaja 12 „ 2797	„ „ 13, Kalvaryjskaja 59 „ 1186
„ „ 4, Zamkavaja 16, „ 205	„ „ 14, Antakolskaja 33 „ 1466
„ „ 5, V. Pahulanka 18, „ 139	„ „ 15, Naŭharodzkaja 112 „ 2549
„ „ 6, Mickieviča 22, „ 1514	„ „ 16, Lehijonavaja 28/30 „ 2798
„ „ 7, V. Pahulanka 53a „ 2434	„ „ 17, Zavalnaja 55, „ 2559
„ „ 8, Vilenskaja 27, „ 1527	„ „ 18, „ „ 21 „ 1410
„ „ 9, Mickieviča 49, „ 181	„ „ 19, Zarečnaja 30, tel. 1143
„ „ 10, „ „ 10, „ 1099	„ „ 20, Piłsudskaha 23 „ 2706
	„ „ 21. Žvirki-Vihury 34.

Kramnikam rachujem ceny hurtovyja.

Hurtam pradajom:

I. Hurtavy skład, Mickieviča vul. 22, tel. 30-05.

II. Hurtavy skład, Zavalnaja vul. 60.

Centralnaja kantora „MAISTAS‘a“ ŭ Vilni — Mickieviča vul. 12/14, telefony № № 345 i 2198.

Administracyjny padzieł Zachodniaje Biełarusi

Viarchoŭny Saviet Biełaruskaj Savieckaj Respubliki pastanaviŭ padzialić novadałučanyja abšary Zachodniaje Biełarusi na piać akruhaŭ:

1. Baranavickaja akruha z centram u horadzie Baranavičy. U skład hetaje akruhi ŭvajšli 8 pavietaŭ: Baranavicki, Vałožynski, Lidzki (u novych miežach), Niaśviski, Navahradzki, Słonimski, Staŭpiecki i Ščučynski.

2. Biełastockaja akruha z centram u horadzie Biełastoku. U skład hetaje akruhi ŭvajšli 9 pavietaŭ: Aŭhustoŭski, Biełastocki, Bielski, Voŭkavyski, Vysoka-Mazaviecki (ŭ novych miežach), Hrajeŭski, Horadzienski, Łomžynski (u novych miežach) i Sakolski.

3. Bieraściejskaja akruha z centram u Bieraści. U skład hetaje akruhi ŭvajšli 3 paviety: Bieraściejski, Pružanski, Kobrynski, apрača niekatorych punktaŭ, jakija adyjšli da Ukrainskaj SSR.

4. Vialejskaja akruha z centram u horadzie Vialejcy. U skład hetaje akruhi adyjšli 7 pavietaŭ: Brasłaŭski, Vialejski, Dziśnienski, Maładečanski, Ašmianski (ŭ novych miežach), Pastaŭski i Śviancianski.

5. Pinskaja akruha z centram u horadzie Pinsku. U skład hetaje akruhi ŭvajšli 5 pavietaŭ: Drahičynski, Kossaŭski, Łuninecki, Pinski i Stolinski, z vyklučeńniem tych nasielenych punktaŭ Drahičynskaha, Pinskaha i Stolinskaha pavietaŭ, jakija adyjšli da Ukrainy.

Hety padzieł zaćvierdžany ŭžo i Viarchoŭnym Savietam Sajuzu SSR. Dla kiravańnia akruhami i rajonami vysunuty časovyja ŭpraŭleńni, jakija praz niekatory čas majuć być pieratvorany, zhodna z kanstytucyjaj SSSR. Pierad časovymi ŭpraŭleńniami pastaŭleny čatyry najhałoŭniejšyja zadańni: administracyjna-arhanizacyjnaje, ziamielna-paradkavaje, aśvietnaje i achova zdaroŭja. Likvidujecca biezraboćcie, adčyniajucca balnicy i medyčnyja punkty, naładžvajecca pramysłovaść i kooperacyjny handal, adčyniena ŭžo 1200 škoł z biełaruskaju movaju vykładańnia, a taksama i škoły dla nacyjanalnych mienšaściaŭ. U kožnym akruhovym horadzie vychodzie biełaruskaja štodziennaja hazeta.

Usiakuju biełaruskuju knižku, BIEŁARUSKI KALENDAR, BIEŁARUSKIJA PAŠTOŬKI, hazetu najtaniej i najchutčej dastaniecie ŭ biełaruskaj

kniharni „Pahonia“

Vilnia, Zavalnaja vulica № 1. VILNIUS, Zavalinė g-vė 1.

Katalog biełaruskich knižak, na žadańnie, vysyłajecca darma.

VOKAM PA ŚVIECIE

Novahodnija pažadańni Papieža Litvie. Aficyjalna paviedamlajuć: 31 śniežnia m. h. Papież Pius XII pryniaŭ litoŭskaha pasła pry Vatykanie Girdvajnisa, jakomu, z pryčyny Novaha Hodu, daručyŭ pierasłać Prezydentu Litoŭskaj Respubliki, Uradu i litoŭskamu narodu najserdečniejšyja pažadańni, dajučy adnačasna im Svajo baćkaŭskaje bahasłavienstva.

Na finskim froncie. Pavodle paviedamleńnia finskaha hiener. štabu, sproba savieckaha kamandavańnia pierajści pa lodzie Ładažskaha voziera končyłasia dla čyrvonaj armii poŭnaj niaŭdačaj. Za 28 i 29.XII usia 163 sav. dyvizija była akružana finami i raźbita. U ruki finaŭ dastalisia: 27 harmataŭ roznaha kalibru, 11 tankaŭ, 2 pancernyja samachody, 150 samachodaŭ hruzavych, 250 koniaŭ i 2 palovyja kuchni. U Karelii finy tak-ža adbili čyrvonuju Armiju, źniščyŭšy 6 tankaŭ i zabraŭšy 450 vintovak, 81 kulamiot, 107 kulamiotaŭ lohkich, 16 dalokacelnych, 9 prociŭaerapłannych harmataŭ, radioaparaty, telefony i inšyja pryłady. Dziejnaść samalotaŭ była pieravažna raźviedačnaja. Na mory biaz źmien.

Što skazaŭ Hitler? Kaladnija śviatki, pačynajučy ad kući, kancler Hitler praviŭ siarod svajho vojska ŭ pieradavych pazycyjach, a z pryčyny Novaha Hodu źviarnuŭsia da nacyjanał-socyalistyčnaj partyi z adozvaj, u jakoj skazana, što žydoŭski i kapitalistyčny śviet nie pieražyvie XX-ha vieku.—Z inšych žaroł paviedamlajuć, što Niamieččyna byccam vystupić z prapanovaj miru.

Pamiž Rymam i Maskvoj? Saviety adklikali svajho ambasadara ŭ Rymie. Dahadvajucca, što stałasia heta ŭ znak pratestu proćiŭ profinskich demonstracyj u Italii. Italija adklikała takža svajho ambasadara z Maskvy i zahadała svaim karablom vyjechać z savieckich vodaŭ.

Niamieckaj ofenzyvy čakajuć užo ŭ m-cy studni. Francuska—anhlickaje vajennaje kamandavańnie čakaje niamieckaj ofenzyvy užo ŭ m-cy studni siol. Niemcy źbirajuć na svaim zachodnim froncie byccam až 310 dyvizyj vojska i 10 tys. tankaŭ.

Nabor u Anhlii. Anhlicki karol padpisaŭ dekret ab pryzyvie ŭ vojska ŭsich mužčyn ad 19 da 28 hadoŭ. Rachujuć, što pavialičyć heta anhlickuju armiju na paŭtracia miljona ludziej.

Ziemletrasieńnie i pavodka ŭ Turcyi. Jak užo ŭspaminałasia ŭ papiarednim numary „Krynicy“, u tureckaj pravincyi Anatolii 28 m. m. zdaryłasia silnaje ziemletrasieńnie, jakoje na druhi dzień jašče paŭtaryłasia. Źniščana 12 haradoŭ i 80 siołaŭ. Aficyjalna paviedamili, što ličba zabitych siahaje 30 tys. čałaviek. Hetkaja vysokaja ličba achviar tłumačycca tym, što katastrofa zastała ludziej u śnie. Najbolš paciarpieŭ horad Erzindžan, u katorym zhinuła 80 prac. nasielnictva. Ratunkovaja ekspedycyja z trudom tolki mahła dajechać da miesca katastrofy, dzie pracu utrudniajuć marazy i zaviei.

Apošnija viestki z Turcyi kažuć, što tam nastała vialikaja pavodka, jakaja ŭ vakolicach Śmirny, Śmid, Brussa i Manissa zaliła šmat budynkaŭ i paškodziła čyhunku.

Zbližeńnie Kvirynału z Vatykanam. Pa adviedzinach italjanskaha karala ŭ Vatykanie, 29 m. m. papież adviedaŭ karala ŭ pałacy Kvirynalskim. Rachujuć, što vizyty hetyja akančalna likvidujuć nieparazumieńnia miž kat. kaściołam i italskim uradam. Papież vyraziŭ heta vobrazna, kažučy, što „raka Tybr, jakaja addzialaje Vatykan ad Kvirynału, sumnyja ŭspaminy minuŭščyny pachavała ŭ chvalach mora“. Hazety, aceńvajučy heta zbližeńnie, padčyrkivajuć, što papież adpraŭlajecca ŭ adviedziny da karaloŭ tolki ŭ nadzvyčajna važnych vypadkach. Kali-ž havaryć ab adviedzinach apošnich, dyk razhadki šukajuć u słovach samoha papieža, što „peŭnyja asnovy, źviazanyja z vartaściaj čałavieka i jahonaj duchovaj svabodaj, z pryčyny zaciahvanaj vajny, apynulisia ŭ niebiaśpiecy“.

Čutki ab namierach Mussoliniaha adviedać papieža tymčasam nia spraŭdzilisia.

Praŭdzivaja vajna pačniecca tolki ŭ 1940 h. Hetak byccam kažuć vysokija ŭradaŭcy niamieckaha ministerstva zahr. spraŭ.

I. Maścicki — b. prezydent Polšču—atrymaŭ dazvoł na vyjezd z Rumynii ŭ Švajcaryju. Z b. dastojnikaŭ polskich astalisia ŭ Rumynii tolki Rydz-Śmigły i Beck.

Naša pošta

Łathalec—Za piśmo i pažadańni dziakujem. Kataloh Vam budzie vysłany i tam znajdziecie patrebnyja sabie knižki. Naležnaść pierašlecie tak, jak pierasłali padpisku — choć heta daroha i nia zusim peŭnaja. Za adresy probnyja dziakujem i prosim bolš. Tolki vyraźniej pišecie adresy, asabliva nazovy pošty i vioski. Vučycca nikoli nia pozna. Saznańnie „niaviedamaści“ jość pieršym krokam da „viedamaści“. Žadajem udačy. U vieršy kulhaje mova, ale piara nia kidajcie. Ci nia varta było-b paprobavać pisać najkaraciejšyja choć-by na pačatak karespandencyi? Padumajcie.

a. M. M. — Piśmo z pryvitańniami atrymali. Dałučany artykuł pry akazii vykarystajem jak matarjał, — na samastojny nie padchodzić. Pryvitańniel..

Žyćcio u Vilni i Kraju

Z Vil. Universytetu. Dziekan praf. M. Biržyška i sekratar Humanistyčnaha fakultetu pryjmać buduć interesantaŭ pačynajučy ad 8 h. m. štodzień ad hadz. 11 da 3. — Rektaram Universytetu maje być praf. Romer, a prarektaram — praf. Kreve-Mickevičius.

„Vilner Kurjer“ — druhi žydoŭski štodzieńnik—pačaŭ vychodzić u Vilni. Vydaŭcom jaho jość Levin. — Da rečy zaznačyć, što pieršy štodzieńnik nazyvajecca „Vilner Folksblat“, a nia „Vilner Togblat,—jak było napisana ŭ apošnim numary „Krynicy.“

Niemcy z Litvy majuć vyjechać u Niamieččynu. Pierajezd pačaŭsia-b za try miesiacy i tryvaŭ-by dva miesiacy. Najpierš pajechali-b ziemlaroby, paśla žychary miastečak pravincyjanalnych i ŭrešcie žychary Koŭna i Vilni. Paviedamlaje ab hetym hazeta „Laikas“.

Aboz prymusovych rabot sarhanizavany ŭ Padbrodździ.

Rejestracyja złotaŭ adbyvajecca ŭ Vilni j Vilenščynie da 15 studnia 1940 ŭ Litoŭskim Banku. Nia treba rejestravać złotaŭ tolki tady, kali ahulnaja ich suma nie pieravyšaje 50 zł.

Ab emerytury pavinien staracca kožny asobna, padajučy adpaviednuju prośbu ŭ Pensiju ir Pašalpu Skyrius, Kaunas, Finansu Ministerija.

Palicyjnaja škoła pačała pracavać u Vilni 3 studnia. Kurs maje tryvać 2 miesiacy.

Rasparadžeńnie ab šyldach i reklamach zahadvaje užyvać tolki pravilnaha litoŭskaha jazyka. Chto choča reklamavacca jazykom inšym, pavinien dastać dazvoł ad palicyi.

Rejestracyja ziemlarobaŭ u Vilenskim mahistracie tymčasam vykazała tolki 250 čałaviek.

ACHVIARY

na biednych dziaciej biełaruskich škoł uVilni, złožanyja ŭ redakcyi „Krynica“ (praciah z Nr 12)

Maryjan Piaciukievič 1 lt, Anton Dzik 5 litaŭ.

Na biezrabotnych Biełarusaŭ: Ant. Łukaševič 5 lt.

Dr. J. Malecki
lekar Kasy Chvorych.
Unutranyja i dziciačyja chvaroby
Kalvaryjskaja 38—4
Pryjmo ad 10—12 i 16—18

Jašče pryjmajucca kandydaty ŭva ŭsie klasy i addzieły

Biełaruskaje Dziaržaŭnaje Prohimnazii
(dasiulešniaja himnazija biaz liceju)
i Biełaruskaje Dziaržaŭnaje Pačatkavaje Škoły.

Lekcyi ŭ prohimnazii i pačatk. škole adbyvajucca narmalna.

U prohimnaziju i pačatkavuju školu pryjmajucca vučni, jakija ciapier vučacca ci vučylisia ŭ polskich ci rasiejskich školach.

Pryjmo kandydataŭ u prohimnaziju i pačatkavuju školu adbyvajecca ŭ pamieškańni himnazii na Daminikanskaj vul. № 3-5, u hadzinach ad 8 da 12.

UVAHA! UVAHA!

Ad 1-ha studnia 1940 hodu ŭ Vilni,
Vilenskaja vul. Nr. 26, tel. 14-82

adčyniena kniharnia „ŠVIESA“

Kniharnia maje vielmi bahaty addzieł piśmiennych matarjałaŭ, novačasnaha kancelarskaha snadziva i knih.

Mašyny da pisańnia viedamych pa ŭsim śviecie firmaŭ.

Specyjalnyja addziely: **Krasnaje piśmienstva svajho i ŭsich inšych litoŭskich vydaviectvaŭ.**
Artystyčnyja vyraby z **mramaru i burštynu.**
Cacki i zabaŭki,
Foto i Radioaparaty najlepšych marak.

Kuplajcie
БЕЛАРУСКІ АДРЫЎНЫ КАЛЕНДАР на 1940 Г.
Cana 1 ekzemplara 50 centaŭ. — Chto kupić bolš, dastanie škidku.

Akc. Strachavaja Supałka
„KOOPERACYJA“
zasnavanaja **sajuzam kooperatyvaŭ** i inšymi ahulnahaspadarskimi arhanizacyjami Litvy
na vyhodnych varunkach strachuje:
majemaść ad ahnia i inšych vypadkaŭ,
tavary transpartavanyja na suchapućci i na mory,
tavarnyja karabli i zmotaryzavanuju lokomocyju,
a taksama
tavarnyja karabli i transparty
ad vajennaha ryzyka.
Adres: KAUNAS, Laisvės Al. 39, Tel. 23 936, 25 804 i 24 334.
ADDZIEŁ: VILNIUS, Mickievičiaus g. 22—1, Tel. 373, 341.

Leidėjas ir Redaktorius: ADOLFAS KLIMAVIČIUS
Vydaviec i Redaktar: ADOLF KLIMOVIČ
Telefon u drukarniu i redakcyju 28-32.
Fr. Skarynos vardo Gudų Spaustuvė, Vilnius, Pylimo g-vė 1.
Biel. Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, vul. Zavalnaja 1.

VILNIUS